

- arts Wet 1985; 28: 392-4.
- ⁴ Bergenhenegouwen NGPM. Melkzuurspoelingen bij vaginitis. Een explorerend onderzoek in een huisartspraktijk. Huisarts Wet 1985; 28: 398-9.
- ⁵ Wibaut P. De mediolaterale episiotomie en het voorkomen van totaal rupturen. Huisarts Wet 1986; 29: 198-200.
- ⁶ Rutten G, Faas A, Chavannes A. De behandeling van lage rugpijn: wat is zin-
nig? Huisarts Wet 1987; 30: 346-8.
- ⁷ Stoffers JJ, Kaiser V, Lemmens T, Knottnerus JA. Perfifeer arterieel obstructief vaatlijden: een verborgen ziektebeeld? Huisarts Wet 1988; 31: 202-6.
- ⁸ Knottnerus JA, Volovics A. Over validiteit, vergelijkbaarheid en versturende variabelen. Huisarts Wet 1988; 31: 135-40.
- ⁹ Crul BVM. De invloed van de huisarts op het kortdurend ziekteverzuim. Een vergelijkend onderzoek. Huisarts Wet 1982; 25: 102-5.
- ¹⁰ Seelen AMR, Van Zutphen WM, Diederiks JPM. Een rol voor de wijkverpleegkundige bij de interventie bij een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Huisarts Wet 1985; 28: 129-32.
- ¹¹ Mens J. Moeders voor snoepers? Een dubbelblind onderzoek naar het nut van injecties met humaan gonadotrofine ter ondersteuning van een vermageringsdieet. Huisarts Wet 1986; 29: 172-4.
- ¹² Knottnerus JA, de Vet HCW. Effectiviteitsonderzoek in de huisartspraktijk. Huisarts Wet 1987; 30: 49-53; 72-5; 116-9.
- ¹³ Altman DG, Gore SM. Statistics in practice. London: British Medical Association, 1982.
- ¹⁴ Knottnerus JA, Volovics A. Het analyseren van de invloed van meer dan één variabele. Huisarts Wet 1988; 31: 207-11.
- ¹⁵ Van Ree JW, Van Gerwen W, Van den Hoogen H. Interventie bij een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Resultaten op langere termijn van interventie bij hypercholesterolemie, adipositas en roken. Huisarts Wet 1985; 28: 21-4.
- ¹⁶ Feinstein AR. Clinimetrics. New York, London: Yale University Press, 1987.
- ¹⁷ Dahan R, Caulin C, Figea L, Kanis JA, Caulin F, Segrestaa JM. Does informed consent influence therapeutic outcome? A clinical trial of the hypnotic activity of placebo in patients admitted to hospital. Br Med J 1986; 23: 363-4.
- ¹⁸ Anonymous. Consent: how informed? Lancet 1984; ii: 1445-7.
- ¹⁹ Zelen M. A new design for randomized clinical trials. N Engl J Med 1979; 300: 1242-5.
- ²⁰ Lamberts H. Interventie-onderzoek en informed consent: een dilemma voor huisarts en patiënt? Huisarts Wet 1987; 30: 183-7.
- ²¹ Knottnerus JA, Volovics A. Statistisch toetsen. Huisarts Wet 1988; 31: 100-5.
- ²² Pocock SJ. Clinical trials, a practical ap-

proach. New York: John Wiley & Sons, 1983.

- ²³ Mangnus B. Behandeling van hypertensie: negen 'clinical trials' doorgeleefd. Huisarts Wet 1986; 29: 393-4.
- ²⁴ Sluys E. Is methodisch werken meetbaar? Huisarts Wet 1983; 26: 290-6.

Vervolg van pag. 292

- ¹ Conradi MH, Schuling J, Mulder H. Fouten in de huisartspraktijk. 1. De fouten. Huisarts Wet 1988; 31: 222-7.
- ² Conradi MH. Fouten van huisartsen. Groningen: Vakgroep Gezondheidswetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen, 1987.
- ³ Freidson E. De medische professie: een studie van de sociologie van toegepaste kennis. Loghem: De Tijdstroom, 1981.
- ⁴ Uitspraak Medisch Tuchtcollege Amsterdam. Med Contact 1987; 42: 342-4.
- ⁵ Aghina MJ. Patiëntenrecht, een kwestie van gewicht. Assen, Amsterdam: Van Gorcum, 1978.
- ⁶ Geneeskundige Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid. Jaarverslag 1984. Leidschendam: Ministerie van WVC, 1985.
- ⁷ Mizrahi T. Managing medical mistakes: ideology, insularity and accountability among internists-in-training. Soc Sci Med 1984; 19: 135-46.
- ⁸ Hughes EC. Mistakes at work. Can J Economics Political Sciences 1951; 17: 320-7.

Vervolg van pag. 299

- ⁵¹ Kerrebijn K. Purulente bronchitis. Afwachten of antibiotica. Vademecum 1985; 3(27).
- ⁵² Nolet HA. Het opkalefateren van mensen met een kou onder de leden. Huisarts Wet 1982; 25(suppl 6): 49-54.
- ⁵³ Anonymous. Cough and expectoration: general discussion. Eur J Resp Dis 1980; 61(suppl 110): 239-56.
- ⁵⁴ Roberts C, Imrey P, Turner J, et al. Reducing physician visits for colds through consumer education. JAMA 1983; 250: 1986-9.

Nalorfine

Meyboom vermeldt in de ideaallijst nalorfine als antidotum bij intoxicaties door opiaten.¹ Bij bespreking van deze lijst met de apotheker in ons gezondheidscentrum is gebleken dat ook nalorfine mogelijk ademdepressie geeft. Het *Informatorium medicamentorum 1988* adviseert nalorfine alleen te gebruiken als geen naloxon beschikbaar is. Nalorfine is een narcotische antagonist met agonistische werking. Ik heb daarom naloxon in mijn étui gestopt, omdat dat geen ademdepressie zou geven.

Tot nu toe heb ik het middel niet nodig gehad, zodat mijn keuze niet op ervaring berust. Is er een collega die bovenstaande kan bevestigen of ontkennen op grond van eigen ervaring?

J.B. van Nieuwkerk,
huisarts te Alkmaar

- ¹ Meyboom WA. Het ampullenétui – een toetsingsproject. Huisarts Wet 1988; 31: 80-8.

Naschrift

Ter voorkoming van misverstanden zij hier nogmaals vermeld dat nalorfine *niet* in de 'Ideaalijst' is opgenomen. In het tweede deel (de discussie) staat vermeld waarom niet. Door geen van de leden werd het ooit gebruikt gedurende in totaal circa vijftig praktijkjaren. Desondanks sluiten wij ook niet uit, dat elders meer ervaring kan bestaan. Het probleem van een extra middel met sterke werking bij een reeds geïntoxiceerde patiënt blijft echter hoe dan ook bestaan.

W.A. Meyboom

- ⁵⁵ Mookink HGA. Ziekenfondscijfers als parameter voor het handelen van huisartsen [Dissertatie]. Nijmegen. Katholieke Universiteit Nijmegen, 1986.
- ⁵⁶ Beek MML, Van Eijk JThM, Rutten GEHM. Hoesten: naar de dokter of niet? Een patiëntenfolder over hoesten. Huisarts Wet 1988; 31: 299-300.